

Gdańsk, 15 stycznia 2026 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej

Imię i nazwisko doktoranta: mgr Karolina Chról

Tytuł rozprawy doktorskiej: Społeczności energetyczne w unijnej i polskiej regulacji prawnej

Promotor: dr hab. Mariusz Szyski, prof. UKSW

Recenzent: dr hab. Jakub H. Szlachetko, prof. UG

1. Wybór problematyki badawczej

Na zdecydowanie pozytywną ocenę zasługuje wybór obszaru badawczego, trafna identyfikacja problemu oraz sama konstrukcja tematu rozprawy. Problematyka energetyki — w szczególności energetyki rozproszonej — od co najmniej dekady, a zwłaszcza w ostatnich latach, stanowi jedną z głównych osi debaty publicznej, obejmującej nie tylko wymiar polityczny, lecz także gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Nie budzi zatem wątpliwości, że podjęta przez Autorkę problematyka posiada wyjątkowo wysoką doniosłość praktyczną oraz teoretyczną.

Znaczenie to dodatkowo wzmacniają uwarunkowania geopolityczne, w tym niestabilność globalnych łańcuchów dostaw surowców energetycznych, zagrożenia bezpieczeństwa i suwerenności energetycznej Rzeczypospolitej Polskiej, jak również struktura krajowego miksu energetycznego. W tym kontekście rozwój energetyki rozproszonej i społeczności energetycznych jawi się nie tylko jako postulat polityczny czy branżowy, lecz także jako imperatyw gospodarczy i bezpieczeństwa państwa. Nie ulega wątpliwości, że realizacja tego celu wymaga stabilnych i spójnych uwarunkowań prawnych, co w sposób bezpośredni lokuje podjętą w rozprawie problematykę w centrum zainteresowania

doktryny prawa administracyjnego. Recenzowana praca trafnie wpisuje się w ten nurt badań, odpowiadając na realne i aktualne potrzeby państwa oraz społeczeństwa.

W konsekwencji wybór tematu oraz sposób jego konceptualizacji zasługują na najwyższą ocenę. Autorka podjęła zagadnienie o fundamentalnym znaczeniu publicznym, co w pełni odpowiada podstawowej misji nauki, polegającej na analizie i rozwiązywaniu najistotniejszych wyzwań współczesności.

2. Wartość merytoryczna rozprawy

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że Doktorantka nie tylko sformułowała hipotezy badawcze, lecz także wyraźnie je wyodrębniła redakcyjnie oraz przyporządkowała do każdej z nich zestaw pytań badawczych, na które udziela odpowiedzi w toku rozprawy. Zabieg ten jest w pełni poprawny metodologicznie i w istotny sposób wzmacnia wewnętrzną spójność oraz przejrzystość konstrukcji pracy.

Doktorantka formułuje cztery hipotezy badawcze (s. 14–15), które następnie są konsekwentnie analizowane, weryfikowane i uzasadniane w dalszych częściach rozprawy. Już na tym etapie można stwierdzić, że Autorka czyni to w sposób przekonujący oraz merytorycznie rzetelny. Z perspektywy recenzenta na szczególną uwagę zasługują trzy spośród tych hipotez, mające kluczowe znaczenie dla dalszych rozważań. Po pierwsze, hipoteza wskazująca, że liberalizacja rynku energii oraz towarzysząca jej deregulacja prawa stworzyły przestrzeń dla udziału lokalnych podmiotów publicznych i prywatnych w działalności energetycznej. Po drugie, teza, zgodnie z którą formy prawne społeczności energetycznych mogą stanowić instrument współdziałania podmiotów publicznych i niepublicznych, przy czym obowiązujący katalog zadań jednostek samorządu terytorialnego obejmuje kompetencje umożliwiające aktywność w obszarze energii, lecz

ich realizacja wymaga zastosowania odpowiednich, zgodnych z prawem struktur organizacyjnych. Po trzecie wreszcie, hipoteza, iż regulacja prawna dotycząca społeczności energetycznych funkcjonuje na styku prawa publicznego i prywatnego, bez wykształcenia się odrębnej, jednoznacznej formy prawnej przypisanej wyłącznie jednemu z tych porządków, co rodzi zarówno trudności interpretacyjne, jak i praktyczne bariery w funkcjonowaniu tych podmiotów.

Należy przy tym zauważyć, że już z treści wprowadzenia można wywnioskować istnienie dodatkowych założeń badawczych, które — choć niewyodrębnione w katalogu hipotez — stanowią tło dla prowadzonych analiz. Nie wpływa to jednak negatywnie na ocenę metodologiczną rozprawy, która pod tym względem prezentuje się jako spójna, poprawnie skonstruowana i w pełni odpowiadająca standardom badań naukowych.

We wstępie rozprawy Doktorantka w sposób wyraźny określiła zastosowaną metodykę badawczą. Zasadniczym narzędziem analizy była metoda dogmatycznoprawna, polegająca na badaniu obowiązujących aktów normatywnych przy wykorzystaniu różnych typów wykładni prawa. Autorka deklaruje stosowanie wykładni językowej, systemowej oraz celowościowej, co należy ocenić pozytywnie, gdyż żadnemu z tych rodzajów interpretacji nie nadano prymatu, a ich równorzędne stosowanie sprzyja bardziej adekwatnemu odczytaniu norm prawnych. W szczególności wykładnia systemowa oraz celowościowo-funkcjonalna mają w tego typu analizach znaczenie fundamentalne. Analiza objęta zarówno źródła prawa Unii Europejskiej, jak i prawa krajowego, a jej uzupełnieniem była systematyczna analiza orzecznictwa sądów unijnych oraz sądów polskich. **Taki dobór materiału badawczego należy uznać za w pełni właściwy wobec transgranicznego oraz wielopoziomowego charakteru regulacji dotyczących społeczności energetycznych.**

Doktorantka wskazuje również na pomocnicze wykorzystanie metody historycznoprawnej w celu uchwycenia genezy i rozwoju badanych instytucji. **W tym zakresie można jednak postawić pytanie, czy przeprowadzona analiza nie ogranicza się w istocie do rekonstrukcji stanowisk doktryny i przeglądu literatury przedmiotu.** Metoda historycznoprawna w ścisłym znaczeniu zakłada bowiem głębsze sięgnięcie do źródeł i kontekstu normatywnego, wykraczające poza opisową prezentację poglądów. Przyjmując jednak dobrą intencję Autorki oraz pozytywnie oceniając zasadność wprowadzenia wątków historycznych, należy jedynie zasygnalizować, że kwalifikacja tej części analizy jako pełnoprawnej metody historycznoprawnej może budzić pewne wątpliwości. Zastosowana została również metoda prawnoporównawcza, przy czym Doktorantka trafnie wskazuje, że miała ona charakter ograniczony. Można jedynie zauważyć, że analogiczny kwantyfikatory mógłby zostać użyty także przy określaniu zakresu wykorzystania metody historycznoprawnej. **Pomimo tych uwag całościowa ocena metodologii pozostaje jednoznacznie pozytywna. Zastosowany zestaw metod badawczych mieści się w kanonie standardów obowiązujących w naukach prawnych i został dobrany adekwatnie do przedmiotu oraz celów rozprawy.**

W kontekście zastosowanej metodyki badawczej warto odnotować jeszcze jeden element, który nie został explicite wskazany przez Doktorantkę we wstępie, a który w istocie znajduje odzwierciedlenie w treści rozprawy, mianowicie wykorzystanie obserwacji uczestniczącej. **Autorka posiada bowiem doświadczenie zawodowe związane z funkcjonowaniem rynków energetycznych, zdobyte w ramach współpracy z kancelariami prawnymi oraz firmami konsultingowymi.** Doświadczenie to niewątpliwie dostarczyło jej bezpośredniego wglądu w praktyczne funkcjonowanie instytucji prawnych, zarówno w obrocie gospodarczym, jak i w codziennej praktyce stosowania prawa. W tym sensie elementy obserwacji uczestniczącej — rozumianej jako metoda badawcza szeroko stosowana w naukach społecznych, takich jak socjologia, politologia czy psychologia — stanowią cenne uzupełnienie klasycznych metod dogmatycznoprawnych. Choć metoda ta jest rzadziej

explicite ujmowana w raportach metodologicznych prac prawniczych, jej faktyczne wykorzystanie w niniejszej rozprawie wzmacnia jej walor poznawczy oraz praktyczną trafność formułowanych wniosków.

Na podkreślenie zasługuje więc fakt, że Doktorantka łączy w sobie nie tylko predyspozycje do prowadzenia badań naukowych, lecz także doświadczenie praktyczne, zdobyte w toku współpracy z podmiotami gospodarczymi, kancelariami prawnymi oraz firmami konsultingowymi. Ten wymiar aktywności zawodowej stanowi istotny atut w badaniach z zakresu prawa administracyjnego, w szczególności w tak silnie zdeterminowanej praktyką dziedzinie, jak prawo energetyczne. Doświadczenie to znajduje odzwierciedlenie w całej rozprawie – zarówno w sposobie formułowania problemów badawczych, jak i w analizie obowiązujących regulacji oraz ich funkcjonowania w praktyce.

3. Ocena konstrukcji pracy i poszczególnych rozdziałów:

Rozprawa doktorska powinna cechować się spójnością wewnętrzną, tzn. pomiędzy tematem pracy oraz strukturą rozprawy powinny zachodzić związki merytoryczne i logiczne. Struktura powinna w sposób wyczerpujący oddawać przedmiot badawczy, „rozkładając go na części pierwsze”. **W tym kontekście przedstawiona rozprawa nie budzi zastrzeżeń.** Struktura rozprawy obejmuje wprowadzenie, pięć rozdziałów merytorycznych oraz zakończenie i — w świetle przyjętego problemu badawczego oraz konstrukcji tematu — należy ją uznać za w pełni adekwatną i funkcjonalną. Układ pracy jest logiczny, spójny i podporządkowany konsekwentnie realizowanemu celowi badawczemu.

Rozdział pierwszy, zatytułowany „Społeczność energetyczna na tle bezpieczeństwa wspólnotowości i idei demokratyzacji rynku energii”, ma charakter wprowadzający. Doktorantka zarysowuje w nim szeroki kontekst dalszych rozważań oraz wprowadza

i porządkuje podstawowe pojęcia kluczowe dla całej rozprawy. Definicje te formułowane są wielopłaszczyznowo — zarówno w ujęciu naukowym, z perspektywy różnych dyscyplin, jak i w oparciu o obowiązujące regulacje prawne, zarówno na poziomie Unii Europejskiej, jak i państw członkowskich.

Rozdział drugi, „Rozwój regulacji prawnej w zakresie energetyki rozproszonej”, ukazuje punkt wyjścia oraz ewolucję regulacji prawnych w tym obszarze. Narracja oparta została na wyraźnej periodyzacji, w ramach której Doktorantka wyodrębnia kolejne fazy rozwoju prawa energetycznego zarówno w Unii Europejskiej, jak i w Polsce. Zastosowanie tej metody nadaje analizie przejrzystość, porządek chronologiczny oraz wysoki stopień klarowności wywodu.

Rozdział trzeci, „Rozwój społeczności energetycznych w kontekście regulacji prawnej”, stanowi jedno z kluczowych ogniw całej rozprawy i dotyczy jej istoty. Przedmiotem analizy jest tu bowiem relacja pomiędzy normatywnymi uwarunkowaniami funkcjonowania społeczności energetycznych a ich rzeczywistą organizacją i praktyką działania. Autorka omawia m.in. prawne formy funkcjonowania tych podmiotów w Polsce oraz ich instytucjonalne uwarunkowania.

Rozdział czwarty, „Zadania samorządu terytorialnego w zakresie energii”, rekonstruuje układ kompetencyjny i funkcjonalny administracji samorządowej w obszarze energetyki. Jednostki samorządu terytorialnego — w świetle problematyki energii rozproszonej — odgrywają bowiem rolę kluczową, zarówno jako podmioty wykonujące zadania publiczne, jak i jako uczestnicy lokalnych rynków energii.

Rozdział piąty, „Funkcjonowanie społeczności energetycznych na pograniczu prawa publicznego i prywatnego”, posiada szczególną wartość poznawczą. Ukazuje on bowiem,

że Doktorantka traktuje problem badawczy w sposób holistyczny, nie ograniczając się wyłącznie do analizy norm prawa publicznego, lecz włączając również perspektywę prawa prywatnego. Dzięki temu rozprawa zyskuje wymiar interdyscyplinarny — pozostając silnie osadzona w doktrynie prawa administracyjnego, jednocześnie odwołuje się do prawa europejskiego, publicznego prawa gospodarczego, prawa ochrony środowiska oraz prawa prywatnego. Takie ujęcie należy uznać za szczególnie trafne wobec współczesnych procesów przenikania się poszczególnych gałęzi prawa.

Zakończenie zawiera syntetyczne podsumowanie wyników badań, wnioski oraz postulaty de lege ferenda, co spełnia podstawowe standardy warsztatowe pracy naukowej. Uzupełnieniem rozprawy są obszerna bibliografia oraz spisy tabel, wykresów, rysunków i grafik, co świadczy o wysokim poziomie staranności metodologicznej i edytorskiej Autorki.

4. Poprawność redakcyjna rozprawy

Warsztat naukowy Doktorantki zasługuje na jednoznacznie pozytywną ocenę. Rozprawa została napisana językiem profesjonalnym, precyzyjnym i poprawnym, a jej poziom stylistyczny i terminologiczny odpowiada standardom prac doktorskich. Nie odnotowano istotnych uchybień językowych ani redakcyjnych, które mogłyby zakłócać odbiór wyводу. Na pozytywną ocenę zasługuje również strona edytorska pracy. Rozprawa została przygotowana w sposób staranny i przejrzysty, co podnosi komfort lektury i świadczy o wysokiej kulturze pracy naukowej Autorki.

Formułowane tezy oraz argumentacja są konsekwentnie i rzetelnie uzasadniane. Autorka wykazuje bardzo dobrą orientację w literaturze przedmiotu, opracowaniach eksperckich oraz orzecznictwie, co znajduje odzwierciedlenie zarówno w aparacie przypisów, jak

i w obszernych wykazach źródeł dołączonych do pracy. Zakres i dobór analizowanych materiałów spełniają w pełni wymagania stawiane rozprawom doktorskim w tej dziedzinie.

5. Uwagi krytyczne

Rozdział 3 - Jakie są zasadnicze przyczyny niewielkiej liczby podmiotów funkcjonujących w ramach społeczności energetycznych: klastrów i spółdzielni energetycznych? Czy decydującą rolę odgrywają w tym zakresie bariery prawne, czy raczej uwarunkowania mentalno-kulturowe i niski poziom kapitału społecznego, zwłaszcza w kontekście słabych tradycji ruchu spółdzielczego i oddolnej samoorganizacji w Polsce?

Rozdział 3 – Na ile obowiązujące polskie prawo spółdzielcze stanowi adekwatną i funkcjonalną podstawę normatywną dla tworzenia spółdzielni o nowych profilach działalności, w szczególności spółdzielni rozwojowych oraz spółdzielni energetycznych, i czy w tym zakresie nie zachodzi potrzeba głębokiej reformy legislacyjnej dostosowującej ten reżim do współczesnych form zbiorowej aktywności gospodarczej i publicznej?

Rozdział 4 - Na tle rozważań zawartych w rozdziale poświęconym zadaniom samorządu terytorialnego w obszarze energii dostrzegalna jest pewna luka problemowa, dotycząca przemian instytucjonalnych w obrębie struktur samorządowych, w szczególności na obszarach funkcjonalnych największych miast, czyli tzw. obszarach metropolitalnych i aglomeracyjnych. W aktualnym stanie prawnym oraz w perspektywie dalszych reform ustrojowych są to bowiem struktury o rosnącym znaczeniu dla realizacji polityk publicznych, w tym polityki energetycznej. W rozprawie zabrakło pogłębionej konceptualizacji energetyki rozproszonej w kontekście tych form organizacyjnych. Otwarte pozostaje zwłaszcza pytanie, czy samorząd metropolitalny lub aglomeracyjny — niezależnie od tego, czy funkcjonuje jako jednostka samorządu terytorialnego, czy jako związek jednostek

samorządu lokalnego — dysponuje w obszarze energetyki rozproszoną potencjałem porównywalnym z innymi jednostkami, czy też potencjałem jakościowo i ilościowo większym. Jest to zagadnienie o istotnym znaczeniu zarówno normatywnym, jak i praktycznym, które w mojej ocenie wymagałoby wyraźniejszego rozwinięcia, zwłaszcza w przypadku ewentualnej publikacji monograficznej rozprawy.

6. Konkluzja

Ocena rozprawy doktorskiej mgr Karoliny Chról pt.: „Społeczności energetyczne w unijnej i polskiej regulacji prawnej” jest **pozytywna**. Stwierdzam, że recenzowana rozprawa **spełnia** warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668 z późn. zm.), a w szczególności **stanowi** oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, o którym mowa w art. 187 ust. 2 w/w ustawy.

.....
data sporządzenia recenzji

.....
podpis recenzenta